

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

ח.

עין משפט נר מצוה

מד א ב ג מ"י פ"ז
 מהל' שנת הל' י"ח
 סגמ עשין דלגנ' א טושיע
 א"ח ס' עקה סעף ג:
 מה ד ה מ"י עס הלכה
 ע"ש טושיע
 א"ח ס' עשג סעף כט:
 ר (ש"ע) עס סעף ה':
 מו ז מ"י פ"ב מהלכות
 שאל מצות הטומאות
 הלכה ג:
 מ ח מ"י פ"ז מהלכות
 עשנת הלכה י"ח סגמ
 עס טושיע א"ח ס' (עסק)
 סעף ז (עסק סעף ג):

לעוי רש"י

קבילי"א [קביל"א].
 יחד, וי, וי.

רבינו הגנאל (המשך)

דיחיד, דאמי מעשה
 במבוי שצידו אחד כלה
 לים וצידו אחד לאשפה
 ולא אמר בו ר' איסור,
 דהא קיימי מחיצות, היתר
 הנא לא אמר בו הדר,
 תינטל אישפה מזה הדר,
 ויעלה הים שירטון מן
 הדר האחד ונמצא מבוי
 מפולש לה"ד משני
 צדדין, פי' שירטון,
 כדכתיב ויגרשו מימי
 רפס וטיט, פעמים
 שמגרש הים בועפר על
 שפתו רפס וטיט ומתקבץ
 על שפתו ועולה כמין
 גבשושית, וכשנה הים
 ישאר זה הטיט ומתייבב
 ונעשה קרקע מהלך לבני
 אדם לה"ד, ואשקין, ומי
 תינטל שמה אמא תינטל
 אישפה והתנן בסוף מסכת
 זו אשפה בה"ד גבוהה ר'
 טפחים חלון שעל גבי
 וכו', הנה ר' לא אמר בו
 לא איסור ולא היתר, רבנן
 מאי, ואמי' תנא (קמא)
 וחכמים וסתיין, ואמר רב
 נתנן הלכה כחכמים,
 מיימר פסיק לטורא
 באילוי ולא חייש שמא
 יעלה הים שרטון, ההוא
 מבוי עקום הדוה בסורא
 כרכו בה"ד, פי' מחצלת,
 אוהיבו בשפתיה דמבוי,
 אמר רב חסדא הא דלא
 כרב דאמר תורתו
 כמפולש דאי כרב צורת
 הפתח בעי, ואי כשמואל
 דאמר כסותו לחי מעליא
 או קורה בביא, ואי נקש
 ביה סיכא וחבריה בטינא
 לשמואל מיהא שפיר דמי
 משום דאינה מחיצה
 הניחלת בה"ד, פי' ואם
 תקב' כבודיא או יתד
 וחברו בטיט שפיר דמי,
 אמרו שמיה דרב מבוי
 שפופין במלואי, פי' נפוח
 הכותל האמצעי כולו
 לחצר ונפרצה חצר כנגדו
 חצרו הריבם חצר
 מותרת ומבוי אסור, מבוי
 אסור משום דהוא מפולש
 לה"ד, אבל חצר מותרת
 אפילו לטלטל בה, דקיימי
 לן בחצר אפי' שריבם
 בוקעין בה מותר לטלטל.

ולמאי דסליק אדעתי' מעיקרא דצין עירבו וצין שלא עירבו פליגי. דאפילו בעירבו אסור רב וטעמא משום מפולש ודוקא נפרצה [חלר] כנגדו קאמר הא לאו הכי לא מיתסר מבוי משום צין חרז והא דרב יהודה דשמואל היא ושרי בעירבו כגון רחצה ללא צעיל עירובו ואע"ג דנפרצה רחצה כנגדו ואסור בלא עירבו גבי חרז אפילו לא נפרצה מדנקט רחצה ולא נקט חרז: בעירבו. דאיסורא משום פירצה שכנגדו היא: במאי פליגי. מאי טעמא דרב דחשיב ליה מפולש ומאי טעמא דשמואל דלחמר צין חרז אסרי ומאי טעמא דרב דלחמר לא אסרי: צורה מבחוח ושוה מבפנים. דפליגי ביה אמוראי לקמן בפירקין (ד' ט'): איכא למאן דלחמר נדון כנראה משני דלדיו ואיכא למאן דלחמר לאינו נדון. והכא נמי הנך גיפופי דאית לחרז העודפים על רוחב פירצת המבוי נראין מבחוח לאותן העומדים וחרז ולא מיחוי כותל פרוץ במלואו ויתר מעשר נמי לא הוי הלכך אע"ג דשוה מבפנים שהעומדין במבוי אין רואין אותו ונראה להם כותל פרוץ במלואו אפילו הכי לרב מהני הני גיפופי לשויה פתחא לגבי מבוי כי היכי דמשוו ליה פתחא לגבי חרז והא דמנן קטנה אסורה מוקים ליה רב צנכנסין כותלי קטנה לגדולה דליכא גולה מבחוח והיא פרוצה במלואה אפילו הכי פיתחא הוא אף למבוי ולא אסרי צין חרז למבוי ואע"ג דשאר חלירות הפתוחות למבוי צפתח הגון ודאי אסרות עליו זו הואיל ואינה רגילה צו שהרי קטום היה מתחלה אינה אסרת עליו כדאמר צפ' מי שהוליאוהו (לקמן ד' מט). שאינה רגילה צו מותר וסמואל סבר אין נידון משום שויר למבוי ופירצה היא דעירובי חרז אסרין עליו אס לא עירבו: וכשעירבו. דאיסורא משום פירצה שכנגדו הוא פליגי דרב יוסף דלחמר לא שנו דאין נדון כלום אלא שכלה מבוי לאמצע רחצה דכיון דרוחצה של רחצה עודף על המבוי כלל כד נראה שהמבוי לרחצה כלה ואינו מושך עד רשות הרבים שכנגדו ולא למישרי מפולש ורב סבר אפילו הכי כיון העומד במבוי רואה לנ' ראשי רשות הרבים וצקעי רבים מרשות הרבים או לרשות הרבים זו דרך מבוי ורחצה אסור: אכל כלה לנידי רחצה. שכותל אורך המבוי שיה לאחד מכותלי

ולמאי דסליק אדעתי' מעיקרא בין שעירבו ובין שלא עירבו פליגי במאי פליגי בשלא עירבו במאי פליגי בשלא עירבו פליגי בנראה מבחוח ושוה מבפנים בעירבו קמפליגי בדרב יוסף דאמר רב יוסף לא שנו אלא שכלה לאמצע רחבה אבל כלה לצדי רחבה אסור אמר רבה הא דאמרת לאמצע רחבה מותר לא אמרן אלא צ זה שלא כנגד זה אבל זה כנגד זה אסור אמר רב משרשיא הא דאמרת זה שלא כנגד זה מותר לא אמרן אלא צ רחבה דרבים אבל רחבה דיחיד יזמנין דמיומלך עלה ובני לה בתים וה"ל כמבוי שכלה לה לצדי רחבה ואסור ומנא תימרא דשני לן בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד ^א דאמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק מעשה במבוי אחד שצידו אחד כלה לים וצידו אחד לאשפה ובא מעשה לפני רבי ולא אמר בה לא היתר ולא איסור איסור לא אמר בה דהא קיימי מחיצות היתר לא אמר בה חיישינן שמא תינטל אישפה ויעלה הים שרטון ומי חיישינן שמא תינטל אישפה ^ב והתנן אישפה ברשות הרבים גבוה ר' טפחים חלון שעל גבה וזרקין לה בשבת אלמא שני ^ב בין אישפה דרבים לאשפה דיחיד הכא נמי שני בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד ורבנן מאי אמר רב יוסף בר אבדימי תנא וחכמים אוסרין אמר רב נתנן הלכה כדברי חכמים איכא דאמרי אמר רב יוסף בר אבדימי תנא ^ג וחכמים מתירין אמר רב נתנן אין הלכה כדברי חכמים מרימר פסיק לה לסורא באוולי ^ג אמר חיישינן שמא יעלה הים שרטון ההוא מבוי עקום דהוה בסורא כרוך בודיא אוהיבו ביה בעקמומיתיה אמר רב חסדא הא לא כרב ולא כשמואל לרב דאמר תורתו כמפולש צורת הפתח בעי לשמואל דאמר תורתו כסותם הני מילי לחי מעליא אבל האי ^ד כיון דנשיב ביה זיקא ושדי ליה לא כלום הוא ואי נעייץ ביה סיכתא וחבריה חבריה: גופא אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מבוי שנפרץ במלואו לחצר ונפרצה חצר כנגדו חצר מותרת ומבוי אסור אמר רב רבא בר עולא לרב ירבי בר אבבי רבי לא משנתנו היא זו ^ה חצר קטנה שנפרצה לגדולה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה אמר ליה אי מהתם הוא אמינא ^ה הני מילי היכא דלא קא דרסי בה רבים אבל היכא דקא דרסי בה רבים אימא אפילו חצר נמי והא נמי תנינא ^ו חצר שהרבים נכנסין לה בוו ויוצאין לה בוו רה"ד לטוומאה ^ו ורה"י לשבת אי מהתם הוא אמינא הני מילי זה שלא כנגד זה אבל

ולמאי דסליק אדעתי' מעיקרא דצין עירבו וצין שלא עירבו פליגי. דאפילו בעירבו אסור רב וטעמא משום מפולש ודוקא נפרצה [חלר] כנגדו קאמר הא לאו הכי לא מיתסר מבוי משום צין חרז והא דרב יהודה דשמואל היא ושרי בעירבו כגון רחצה ללא צעיל עירובו ואע"ג דנפרצה רחצה כנגדו ואסור בלא עירבו גבי חרז אפילו לא נפרצה מדנקט רחצה ולא נקט חרז: בעירבו. דאיסורא משום פירצה שכנגדו היא: במאי פליגי. מאי טעמא דרב דחשיב ליה מפולש ומאי טעמא דשמואל דלחמר צין חרז אסרי ומאי טעמא דרב דלחמר לא אסרי: צורה מבחוח ושוה מבפנים. דפליגי ביה אמוראי לקמן בפירקין (ד' ט'): איכא למאן דלחמר נדון כנראה משני דלדיו ואיכא למאן דלחמר לאינו נדון. והכא נמי הנך גיפופי דאית לחרז העודפים על רוחב פירצת המבוי נראין מבחוח לאותן העומדים וחרז ולא מיחוי כותל פרוץ במלואו ויתר מעשר נמי לא הוי הלכך אע"ג דשוה מבפנים שהעומדין במבוי אין רואין אותו ונראה להם כותל פרוץ במלואו אפילו הכי לרב מהני הני גיפופי לשויה פתחא לגבי מבוי כי היכי דמשוו ליה פתחא לגבי חרז והא דמנן קטנה אסורה מוקים ליה רב צנכנסין כותלי קטנה לגדולה דליכא גולה מבחוח והיא פרוצה במלואה אפילו הכי פיתחא הוא אף למבוי ולא אסרי צין חרז למבוי ואע"ג דשאר חלירות הפתוחות למבוי צפתח הגון ודאי אסרות עליו זו הואיל ואינה רגילה צו שהרי קטום היה מתחלה אינה אסרת עליו כדאמר צפ' מי שהוליאוהו (לקמן ד' מט). שאינה רגילה צו מותר וסמואל סבר אין נידון משום שויר למבוי ופירצה היא דעירובי חרז אסרין עליו אס לא עירבו: וכשעירבו. דאיסורא משום פירצה שכנגדו הוא פליגי דרב יוסף דלחמר לא שנו דאין נדון כלום אלא שכלה מבוי לאמצע רחצה דכיון דרוחצה של רחצה עודף על המבוי כלל כד נראה שהמבוי לרחצה כלה ואינו מושך עד רשות הרבים שכנגדו ולא למישרי מפולש ורב סבר אפילו הכי כיון העומד במבוי רואה לנ' ראשי רשות הרבים וצקעי רבים מרשות הרבים או לרשות הרבים זו דרך מבוי ורחצה אסור: אכל כלה לנידי רחצה. שכותל אורך המבוי שיה לאחד מכותלי

ולמאי דסליק אדעתי' מעיקרא דצין עירבו וצין שלא עירבו פליגי. דאפילו בעירבו אסור רב וטעמא משום מפולש ודוקא נפרצה [חלר] כנגדו קאמר הא לאו הכי לא מיתסר מבוי משום צין חרז והא דרב יהודה דשמואל היא ושרי בעירבו כגון רחצה ללא צעיל עירובו ואע"ג דנפרצה רחצה כנגדו ואסור בלא עירבו גבי חרז אפילו לא נפרצה מדנקט רחצה ולא נקט חרז: בעירבו. דאיסורא משום פירצה שכנגדו היא: במאי פליגי. מאי טעמא דרב דחשיב ליה מפולש ומאי טעמא דשמואל דלחמר צין חרז אסרי ומאי טעמא דרב דלחמר לא אסרי: צורה מבחוח ושוה מבפנים. דפליגי ביה אמוראי לקמן בפירקין (ד' ט'): איכא למאן דלחמר נדון כנראה משני דלדיו ואיכא למאן דלחמר לאינו נדון. והכא נמי הנך גיפופי דאית לחרז העודפים על רוחב פירצת המבוי נראין מבחוח לאותן העומדים וחרז ולא מיחוי כותל פרוץ במלואו ויתר מעשר נמי לא הוי הלכך אע"ג דשוה מבפנים שהעומדין במבוי אין רואין אותו ונראה להם כותל פרוץ במלואו אפילו הכי לרב מהני הני גיפופי לשויה פתחא לגבי מבוי כי היכי דמשוו ליה פתחא לגבי חרז והא דמנן קטנה אסורה מוקים ליה רב צנכנסין כותלי קטנה לגדולה דליכא גולה מבחוח והיא פרוצה במלואה אפילו הכי פיתחא הוא אף למבוי ולא אסרי צין חרז למבוי ואע"ג דשאר חלירות הפתוחות למבוי צפתח הגון ודאי אסרות עליו זו הואיל ואינה רגילה צו שהרי קטום היה מתחלה אינה אסרת עליו כדאמר צפ' מי שהוליאוהו (לקמן ד' מט). שאינה רגילה צו מותר וסמואל סבר אין נידון משום שויר למבוי ופירצה היא דעירובי חרז אסרין עליו אס לא עירבו: וכשעירבו. דאיסורא משום פירצה שכנגדו הוא פליגי דרב יוסף דלחמר לא שנו דאין נדון כלום אלא שכלה מבוי לאמצע רחצה דכיון דרוחצה של רחצה עודף על המבוי כלל כד נראה שהמבוי לרחצה כלה ואינו מושך עד רשות הרבים שכנגדו ולא למישרי מפולש ורב סבר אפילו הכי כיון העומד במבוי רואה לנ' ראשי רשות הרבים וצקעי רבים מרשות הרבים או לרשות הרבים זו דרך מבוי ורחצה אסור: אכל כלה לנידי רחצה. שכותל אורך המבוי שיה לאחד מכותלי

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אכל זה וכו' מנבוי ארוך עד כותל (רחצה) מ"מ מ"ג ו"ב ס"א א"ן זה: (ב) שם ד"ה אמר ליה רב ביבי הימר:

מוסף רש"י

אחד. רשאו אחד פתח לה"ד ורשאו אחד סתום, ושני דלדיו אחד ים וגיהוזה, וגוה"ס י', ואחד אשפה, ונמי וחרזות פתוחין לו דניון חלנני (לקמן ע"ב). שרטון. לימין צלעו, שמעלה טיט לפתחי ומתיבש ונעשה קרקע עולם (ס"ט). חצר קטנה לגדולה גדולה מותרת. הלואי ללא המבוי שבה אם עירבה לעמנה ולא אסרי עלה צין קטנה (לקמן ע"ב). חצר שהרבים נכנסין על דרך פתחה או פליות של עשר (לקמן ע"ב).

רבינו הגנאל

ולמאי דסליק אדעתי' מעיקרא דצין עירבו וצין שלא עירבו פליגי. דאפילו בעירבו אסור רב וטעמא משום מפולש ודוקא נפרצה [חלר] כנגדו קאמר הא לאו הכי לא מיתסר מבוי משום צין חרז והא דרב יהודה דשמואל היא ושרי בעירבו כגון רחצה ללא צעיל עירובו ואע"ג דנפרצה רחצה כנגדו ואסור בלא עירבו גבי חרז אפילו לא נפרצה מדנקט רחצה ולא נקט חרז: בעירבו. דאיסורא משום פירצה שכנגדו היא: במאי פליגי. מאי טעמא דרב דחשיב ליה מפולש ומאי טעמא דשמואל דלחמר צין חרז אסרי ומאי טעמא דרב דלחמר לא אסרי: צורה מבחוח ושוה מבפנים. דפליגי ביה אמוראי לקמן בפירקין (ד' ט'): איכא למאן דלחמר נדון כנראה משני דלדיו ואיכא למאן דלחמר לאינו נדון. והכא נמי הנך גיפופי דאית לחרז העודפים על רוחב פירצת המבוי נראין מבחוח לאותן העומדים וחרז ולא מיחוי כותל פרוץ במלואו ויתר מעשר נמי לא הוי הלכך אע"ג דשוה מבפנים שהעומדין במבוי אין רואין אותו ונראה להם כותל פרוץ במלואו אפילו הכי לרב מהני הני גיפופי לשויה פתחא לגבי מבוי כי היכי דמשוו ליה פתחא לגבי חרז והא דמנן קטנה אסורה מוקים ליה רב צנכנסין כותלי קטנה לגדולה דליכא גולה מבחוח והיא פרוצה במלואה אפילו הכי פיתחא הוא אף למבוי ולא אסרי צין חרז למבוי ואע"ג דשאר חלירות הפתוחות למבוי צפתח הגון ודאי אסרות עליו זו הואיל ואינה רגילה צו שהרי קטום היה מתחלה אינה אסרת עליו כדאמר צפ' מי שהוליאוהו (לקמן ד' מט). שאינה רגילה צו מותר וסמואל סבר אין נידון משום שויר למבוי ופירצה היא דעירובי חרז אסרין עליו אס לא עירבו: וכשעירבו. דאיסורא משום פירצה שכנגדו הוא פליגי דרב יוסף דלחמר לא שנו דאין נדון כלום אלא שכלה מבוי לאמצע רחצה דכיון דרוחצה של רחצה עודף על המבוי כלל כד נראה שהמבוי לרחצה כלה ואינו מושך עד רשות הרבים שכנגדו ולא למישרי מפולש ורב סבר אפילו הכי כיון העומד במבוי רואה לנ' ראשי רשות הרבים וצקעי רבים מרשות הרבים או לרשות הרבים זו דרך מבוי ורחצה אסור: אכל כלה לנידי רחצה. שכותל אורך המבוי שיה לאחד מכותלי